

ÅRLIG RAPPORT
AVSEENDE NASDAQ
OMX STOCKHOLM ABs
ÖVERVAKNING AV
REGELBUNDEN
FINANSIELL
INFORMATION
2011

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
BÖRSENS ORGANISATION OCH GENOMFÖRANDE AV GRANSKNINGEN	4
ÄRENDEHANTERING	4
URVAL	6
EUROPEISKT SAMARBETE	9
BÖRSENS IAKTTAGELSER	10
RESULTAT AV ÅRETS GRANSKNING	10
DISCIPLINÄRENDEN UNDER 2011	11
KRITIKÄRENDEN UNDER 2011	12
PÅPEKANDEN	13
ÖVRIGA KOMMENTARER	20
KONTAKTUPPGIFTER	25

INLEDNING

NASDAQ OMX Stockholm ("börsen") har i uppdrag att hantera övervakningen av finansiell information från de noterade bolagen på börsen. En del av detta uppdrag består i att varje år lämna en slutrapport kring den granskning som börsen har genomfört under året och vad denna har resulterat i. Detta följer av bestämmelser i 16 kapitlet i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden samt i Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2007:17). Börsen publicerar sin slutrapport innan årsskiftet för att ge de noterade bolagen möjlighet att anpassa sin redovisning utifrån de synpunkter som övervakningen har genererat. En preliminär iakttagelseskrivning skickades dock redan ut den 23 september 2011 till alla noterade bolag.

Granskningen 2011 har omfattat årsredovisningar från 81 bolag samt merparten av bolagens publicerade delårsrapporter under året. Granskningen har i första hand skett i förhållande till bestämmelserna i IAS-förordningen och årsredovisningslagen.

Från och med 2005 ska alla noterade bolag upprätta sina finansiella rapporter i enlighet med IFRS¹. Detta är femte året i rad som börsen ansvarar för övervakningen vilket innebär att huvuddelen av alla noterade bolag nu har granskats i enlighet med den urvalsprocess som följer av bestämmelserna i Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2007:17). Generellt kan sägas att den finansiella informationen och efterlevnaden av IFRS har förbättrats under perioden. Även på europeisk nivå har samma slutsats dragits av EECS i dess Activity Report 2010².

Av årets genomgång framgår att de flesta påpekanden avser IFRS 7 (*Finansiella instrument: upplysningar*), IFRS 8 (*Rörelsesegment*) och IAS 36 (*Nedskrivningar*). Även i detta avseende följer Sverige den europeiska trenden. IFRS 7 och IFRS 8 är nyare delar av IFRS, där upplysningskraven är mer principbaserade, dvs. detaljeringsgraden är beroende på hur väsentligt området är och vilken information de interna beslutsfattarna använder. Motsvarande trend återfinns även i kommande IFRS. T.ex. uttrycks detta i IASBs behandling av den kommande standarden kring nedskrivning av finansiella tillgångar³. Även den äldre IAS 36 har inslag av upplysningskrav som ökar i takt med bolagets nedskrivningsbehov. Börsens (och andra tillsynsmyndigheter inom EU) kommentarer att det saknas upplysningar eller att upplysningarna inte är tillräckliga, kan då lätt tolkas som krav som går längre än IFRS. Även om börsen skulle kunna göra en sådan tolkning med hänvisning till informationsbehovet hos marknaden, är utgångspunkten kraven i IFRS och inget mer. Avstämning på förhand inom EU i European Enforcers Coordination Session ("EECS") säkerställer att krav på mer detaljerad information är lämpligt utformad med hänsyn till det specifika fallet. Nedskrivningar under 2011 visar ibland att varningsflaggorna borde ha varit upp tidigare och börsen kommer därför att fortsatt peka på behovet av transparens som vägledande vid utformning av upplysningar.

Utredningen om hur redovisningstillsynen ska utformas i framtiden fortgår. I skrivande stund är det inte helt klart vem ska ta ansvaret. Börsen kommer dock att stå för nästa års undersökning, i vilken ett nytt rotationsmässigt urval för nästa femårsperiod påbörjas.

¹ International Financial Reporting Standards

² ESMA/2011/CRSC/80 sidan 11, punkt 41

³ The boards emphasized that robust disclosures will be critical to support the principle-based impairment model and to ensure comparability between entities (IASB/FASB Joint Meeting 19-20 October 2011 on IFRS 9).

En engelsk sammanfattning av rapporten kommer att lämnas till det europeiska tillsynsorganet EECs inom ESMA⁴ och därtill finnas tillgänglig på börsens hemsida. Iakttagelserna i rapporten har tidigare redovisats på ett seminarium anordnat av börsen den 24 november 2011, samt på Finforum den 6 december 2011.

BÖRSENS ORGANISATION OCH GENOMFÖRANDE AV GRANSKNINGEN

Övervakningen av finansiell rapportering hanteras av börsens bolagsövervakning. För att kunna hålla hög kvalitet på granskningen anlitar börsen också extern expertis. Deras åtaganden är reglerade i särskilda avtal avseende omfattning, kostnad, intressekonflikter och tystnadsplikt. Det är dock alltid börsen som tar beslut i varje ärende och sköter kommunikationen med de noterade bolagen.

Granskningen utförs för att säkerställa att bolagens information står i överrensstämmelse med börsens regelverk för emittenter. Detta innebär att informationen också ska vara upprättad i enlighet med lagar och andra förordningar (av EU antagna IFRS samt enligt god redovisningssed för aktiemarknadsbolag).

De bolag som omfattas av den regelbundna finansiella övervakningen är bolag som har aktier eller obligationer inregistrerade eller noterade på börsen. Granskningen omfattar årsredovisningar och kvartalsrapporter⁵ för bolag med noterade aktier och årsredovisningar och halvårsrapporter för bolag med noterade skuldebrev.

För att skapa förutsättningar för en oberoende granskning har börsen tillgång till en referensgrupp med personer som har särskilda kunskaper kring finansiell rapportering från noterade bolag. Gruppen sammanträder vid behov för att diskutera särskilda frågeställningar som börsen vill ha ett oberoende utlåtande kring, t.ex. i samband med ärenden som kan komma att avgöras i börsens Disciplinnämnd. Under 2011 har referensgruppen sammanträtt vid ett tillfälle.

ÄRENDEHANTERING

Enligt Finansinspektionens föreskrift⁶ ska varje bolag som är noterat på NASDAQ OMX Stockholm granskas åtminstone en gång under en femårsperiod. I och med årets genomgång är den första femårsperioden nu avslutad vilket innebär att finansiella rapporter för 314 bolag har granskats mellan 2007 till 2011.

Den årliga granskningen startar med en urvalsprocess (se nedan). De bolag som har kommit med i urvalet erhöi i mars 2011 ett brev från börsen med information om att bolagets årsredovisning kommer att granskas utifrån bestämmelserna i IFRS och Årsredovisningslagen. Delårsrapporter för samtliga bolag granskas löpande under året.

Granskningen av den finansiella informationen görs av intern eller extern redovisningsexpertis. Börsen sammanställer de iakttagelser som granskningen genererar och bedömer därefter i vilken mån bolaget har agerat i strid med gällande regelverk samt graden av överträdelsen, framförallt kopplat till investerarnas möjlighet att värdera bolagets verksamhet med hjälp av den finansiella

⁴ European Securities and Markets Authority (eftertädare av CESR; Committee of European Securities Regulators).

⁵ Kvartalsrapportering är obligatoriskt för bolag upptagna till handel på NASDAQ OMX Stockholm. Granskningen inkluderar även en genomgång av bokslutskommunikéer.

⁶ FFFS 2007:17 5 kap 14§

informationen. Denna process kan föranleda behov av uppföljande frågor till de bolag som omfattas av undersökningen.

Börsen ska enligt 5 kap. 17 § FFFS 2007:17 vidta åtgärder när den upptäcker överträdelser i den regelbundna finansiella informationen. Börsen använder sig bland annat av påföljderna skriftlig kritik, i vissa fall med begäran om rättelse eller, om den finansiella informationen uppvisar väsentliga brister, felaktigheter eller annan åtgärd inte bedöms effektiv, överlämnande till börsens Disciplinnämnd. Disciplinnämndens beslut är offentliga.

Varje ärende avslutas med ett slutbrev med börsens slutsatser, fördelade på fyra kategorier:

1. Utan anmärkning
2. Påpekande angående upplysningskrav
3. Kritik
4. Anmärkningspåstående som behandlas av börsens Disciplinnämnd

Vid mindre väsentliga brister kan bolagen ges påpekanden och uppmanas att ändra eller komplettera sin redovisning i kommande finansiella rapporter. Denna uppdelning går något längre än de bestämmelser som framgår av Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2007:17), där det endast finns en nivå, s.k. överträdelser. Bakgrunden till att införa en nivå till med påpekande grundar sig i att det enligt börsens erfarenhet ofta finns brister avseende gällande upplysningskrav. Till följd av väsentlighetsbestämmelserna i IFRS är det dock ofta svårt att säkert hävda att det rör sig om en klar överträdelse. För att ändå kunna delge bolagen dessa iakttagelser och proaktivt förbättra den generella informationskvaliteten kommunicerar börsen dem i form av skriftliga påpekanden. Anser börsen att en upplysningsbrist uppenbart är en överträdelse är det fråga om en slutsats i enlighet med kategori 3 eller 4.

Skriftlig kritik delges när börsen har konstaterat brister i efterlevnaden av IFRS som är allvarliga eller avser för bolaget väsentliga poster. Sådan skriftlig kritik kan även föranleda en begäran om rättelse. Begäran om rättelse innebär att bolaget, med hänvisning till börsens beslut, ska anpassa redovisningen vid nästa rapporteringstillfälle, t.ex. i bokslutskommunikén.

Beslut om att avskriva ett ärende utan anmärkning undertecknas av chefen för Issuer Surveillance och den handläggare som har ansvaret för handläggningen av ärendet. Detta gäller även påpekanden och kritikärenden. Ärenden som avslutas med kritik kan publiceras i anonym form på börsens hemsida om ärendet anses ha ett informativt och vägledande värde för marknaden och dess aktörer. Samtliga kritikärenden omnämns i bolagsövervakningens månadsrapport.

Skriftlig kritik och påpekanden avser oftast brister i upplysningskrav och i undantagsfall kan en sådan brist leda till djupare analys som visar på fel i redovisning och värdering (recognition and measurement). Överträdelser av stor dignitet, som ofta avser väsentliga brister i redovisning och värdering överlämnas till börsens Disciplinnämnd. Disciplinnämnden har möjlighet att utdela sanktioner i form av varning och vite motsvarande högst femton gånger den årsavgift som bolaget betalar till börsen. Disciplinnämnden kan även besluta om avnotering. Disciplinnämnden kan i sitt beslut även begära omedelbar rättelse av redan redovisad finansiell information. Beslut om att hänskjuta ett ärende till Disciplinnämnden fattas av chefen för Surveillance Nordic. Innan ett sådant överlämnande sker ska bolaget ges tillfälle att yttra sig över börsens anmärkningspåstående. I samband med överlämnandet till Disciplinnämnden ska även

Finansinspektionen underrättas. Beslut tagna av Disciplinnämnden offentliggörs och publiceras på börsens hemsida.

URVAL

Genomgången omfattar de bolag som:

1. ingår i urvalet som bestäms inför varje år,
2. har noterats ett år bakåt i tiden (den s.k. ettårsuppföljningen), eller
3. på annan förekommande anledning bör bli föremål för granskning.

Urvalsprocessen följer gällande rutin för övervakning av finansiell rapportering och grundar sig på ett risk- och rotationsbaserat urval i enlighet med ESMA:s (tidigare CESR) standarder om tillsyn och koordinering av finansiell information i Europa⁷.

Det riskbaserade urvalet avseende årsredovisningar grundas till stor del på de iakttagelser som erhålls i börsens löpande genomgång av bolagens delårsrapporter och övrig offentliggjord information. De iakttagelser som görs i granskningen är ofta direkt kopplade till redovisningsfrågor, som avsättningar, nedskrivningar, förvärv och jämförelsestörande poster. Andra faktorer som kan styra det riskbaserade underlaget är finansiella problem, markant verksamhetsförändring, stora ägarförändringar, stort medialt intresse, uppseendeväckande hög värdering eller dramatisk kursutveckling samt generella brister i bolagens informationsgivning. En stor del av riskbaserade urvalet 2011 har utgått från bolagens redovisning av goodwill och rörelsesegment. Börsen kan också välja att granska avgränsade områden för ett bredare urval av bolag, t.ex. inom en viss bransch. I det riskbaserade urvalet granskas ofta en specifik del av årsredovisningen eller delårsrapporten.

Som ett komplement till det riskmässiga urvalet görs även ett rotationsmässigt urval (slumpmässigt) som säkerställer att alla emittenter granskas inom en femårsperiod. Börsen gör även en uppföljning av nyligen noterade bolag (s.k. ettårsuppföljning). I denna uppföljning ingår en genomgång av den finansiella rapporteringen vilket följs upp i börsens redovisningsövervakning.

Utöver ovanstående urval följer börsen upp kritikärenden för att säkerställa att bolagen har åtgärdat kritiken i sin nästkommande årsredovisning. Börsen följer även upp bolag där börsen i sin tidigare genomgång har noterat ett större antal brister som påkallat påpekanden från börsen och som skulle kunna indikera att bolagens har bristande rutiner för informationsgivning inkluderande system och procedurer för finansiella rapporter, punkt 2.4.3⁸.

⁷ Standard no 1 on Financial Information – Enforcement of Standards on Financial Information in Europe/Standard No 2 on Financial Information – Coordination of Enforcement Activities.

⁸ Regelverk för emittenter NASDAQ OMX Stockholm 1 juli 2011.

Av nedanstående tabell framgår antalet granskade bolag under 2011, kategoriserade efter urvalsmetod:

	Aktieemittenter	Skuldebrevemittenter	Totalt
Ej avslutade från undersökning 2010 slutförda under 2011.	11		11
Rotationsmässigt urval 2011	29	2	31
Riskmässigt urval 2011	11	8	19
Ettårsuppföljning	5		5
Uppföljning 2010 undersökning	15		15
	71	10	81
Ej avslutad per 12 december 2011	2	3	5
Avslutade	69	7	76

Följande bolag har gransats inom ramen för övervakningen 2011:

Rotationsmässigt utvalda	Riskmässigt utvalda	Ettårsuppföljning	Skuldbrevsemitterer
ABB Ltd	ACAP Invest AB	Arise Windpower AB	AB Svensk Exportkredit ²⁾
AarhusKarlshamn AB	ASSA ABLOY AB ¹⁾	Byggmax Group AB	Carnegie Investment Bank AB ²⁾
Addtech AB	Cybercom Group AB	CellaVision AB	Förvaltnings AB Framtiden ²⁾
Aktiebolaget Industrivärden	Elanders AB	eWork Scandinavia AB	Kommuninvest i Sverige AB ²⁾
Allenex AB, fd LinkMed AB	Image System AB, fd Digital Vision AB	FormPipe Software AB	Landshypotek AB ²⁾
Anoto Group AB	JM AB ¹⁾		Länsförsäkringar Hypotek AB ³⁾
BE Group AB	Lindab International AB		Nordea Bank AB ²⁾
Clas Ohlson Aktiebolag	New Wave Group AB ¹⁾		SBAB Bank AB ²⁾
Consilium Aktiebolag	Nordnet AB ¹⁾		Stadshypotek AB ³⁾
Duroc Aktiebolag	SAS AB ¹⁾		Specialfastigheter Sverige AB ²⁾
Elekta AB	Venue Retail Group Aktiebolag		
Höganäs Aktiebolag			
IAR Systems AB, fd. Intoi AB			
Investment AB Kinnevik			
Investor Aktiebolag			
Lagercrantz Group Aktiebolag			
L E Lundbergföretagen Aktiebolag			
Medivir Aktiebolag			
Orc Group AB			
Ortivus AB Aktiebolag			
Peab AB			
Precise Biometrics AB			
Rederi AB TransAtlantic			
Rejlerkoncernen AB			
SECTRA Aktiebolag			
Securitas AB			
Semcon Aktiebolag			
Sigma Aktiebolag			
SkiStar Aktiebolag			
<p>1) Granskningen avser en delfråga. 2) Granskningen avsåg halvårsrapporten 2011. 3) Granskningen avsåg både årsredovisningen 2010 och halvårsrapporten 2011.</p>			

EUROPEISKT SAMARBETE

Börsen deltar tillsammans med Finansinspektionen i den internationella samordningen av redovisningstillsynen av noterade bolag inom EU. Detta arbete bedrivs inom ramen för ESMA. Börsen deltar i de av ESMA⁹ regelbundna anordnade möten mellan tillsynsmyndigheterna, EECS. Samarbetet syftar till att främja en enhetlig tillämpning av IFRS-standarderna samt en enhetlig tillsyn.

EECS har en gemensam databas för registrering av viktiga beslut som fattas inom ramen för redovisningstillsynen i alla EU-medlemsländer. En del av besluten i tillsynsdatabasen har offentliggjorts för att marknadsdeltagarna ska få information om vad de europeiska tillsynsmyndigheterna har tagit ställning till i redovisningstillsynen. Under 2011 publicerades två sammandrag av besluten på EECSs hemsida: *10th och 11th Extract from EECS's Database of Enforcement Decisions*¹⁰. Börsen rekommenderar de noterade bolagen att även ta del av dessa beslut för att bedöma om de har en påverkan på bolagets redovisning.

Som ett led i att koordinera tillsynen sker det en avstämning med ärenden i EECSs databas inför att viktiga beslut fattas. Överträdelse som avslutas med kritik eller avgörs av börsens Disciplinnämnd rapporteras in till databasen. Ett antal fall av börsens ärenden har också diskuterats på EECS-möten innan beslut har tagits för att säkerställa att ärendet skulle ha bedömts på samma sätt av övriga tillsynsmyndigheter. Vid skrivandet av denna rapport har åtta ärenden, inom ramen för börsens tillsyn under 2010 och 2011, rapporterats in till EECSs databas. Börsen kommer att rapportera in ytterligare kritikärenden efter årsskiftet.

Börsen har under 2011 deltagit på sex EECS-möten. Ett av mötena ägnades helt åt att forma en enhetlig tillsyn över redovisningen av grekiska statsobligationer. Detta har resulterat i ett särskilt dokument¹¹, *ESMA's Public Statement Sovereign Debt in IFRS Financial Statements*.

EECS har även inlett en översyn av de standarder¹² som styr tillsynen av finansiell information inom EU. En första inventering har diskuterats och översynen förväntas resultera i uppdaterade riktlinjer under 2012.

Ett viktigt område för avstämning är begreppet väsentlighet. Ett återkommande inslag vid diskussionerna inom EECS är skillnaderna i synen på väsentlighetsbegreppet mellan företag, revisorer, användare av finansiella rapporter och ibland även tillsynsmyndigheter. ESMA publicerade i november 2011 en diskussionsrapport¹³ kring detta med möjlighet för alla intressenter att lämna kommentarer fram till den 29 februari 2012. Beroende på vilka uppfattningar som framkommer kan ESMA komma att ta ytterligare steg inom detta område. Vad som är väsentligt eller ej är även föremål för debatt i ett antal andra länder och inom IASB som ett led i utformningen om hur upplysningskraven ska utformas i IFRS. Börsen anser därför att det är viktigt att det också kommer in remissvar från svenska intressenter.

⁹ European Securities and Markets Authority

¹⁰ 10th Extract from EECS's Database of Enforcement Decisions och 11th Extract from the EECS's Database of Enforcement Decisions. Dokument är tillgängligt på ESMA's hemsida: www.esma.europa.eu.

¹¹ ESMA/2011/397 daterad 25 november 2011.

¹² Standard no 1 on Financial Information – Enforcement of Standards on Financial Information in Europe/Standard No 2 on Financial Information – Coordination of Enforcement Activities.

¹³ Consultation Paper *Consideration of materiality in financial reporting* (ESMA/2011/373)

Activity report 2010

ESMA publicerar årligen en sammanfattning av tillsynen över efterlevnaden av IFRS, baserad på aktiviteter inom EECS. Rapporten¹⁴ avseende 2010, som avser övervakning av de finansiella rapporterna för 2009, publicerades i augusti 2011. Av rapporten framgår bland annat att tillsynen (inom hela EU området) har resulterat i följande påföljder:

- ny (ändrad) årsredovisning (22 fall),
- offentliggörande av korrigerad information (cirka 220 fall), och
- ändring i framtida finansiella rapporter (cirka 380 fall).

De första två åtgärderna innebär att det aktuella bolaget namnges i samband med beslutet. I Sverige publiceras endast uttalanden av Disciplinnämnden med det aktuella bolaget namngivet. Börsens kritikärenden kan jämföras med den andra kategorin i ovanstående lista eftersom de publiceras på börsens hemsida, dock i anonymiserad form. Börsens påpekanden kan jämföras med den sistnämnda gruppen. I dessa fall kommuniceras beslutet endast till bolaget i fråga.

I ESMA:s årsrapport behandlas även ett antal exempel på områden där brister i efterlevnad av IFRS ofta förekommer, bl. a. IFRS 2 (*Aktierelaterade ersättningar*), IFRS 5 (*Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter*), IFRS 7 (*Finansiella instrument: upplysningar*), IFRS 8 (*Rörelsesegment*), IAS 1 (*Utformning av finansiella rapporter*), IAS 18 (*Intäkter*), IAS 28 (*Innehav i intresseföretag*) och IAS 36 (*Nedskrivningar*). Som framgår av kapitlet *Noteringar per standard* förekommer dessa områden i stor utsträckning även i den svenska granskningen.

BÖRSENS IAKTTAGELSER

De iakttagelser som beskrivs i denna rapport baseras på konstaterade brister i enskilda bolag. Eftersom börsen endast undersöker ett urval av årsredovisningar kan motsvarande brister även förekomma hos andra bolag. Börsen gör alltid en väsentlighetsbedömning av den aktuella bristen vilket påverkar börsens slutliga ställningstagande samt behovet av åtgärder från bolagets sida.

Vilken information som är väsentlig i slutändan är i högsta grad bolagsspecifik och det går därför inte att göra generella tolkningar av börsens iakttagelser. En avvikande iakttagelse i ett litet bolag eller i en viss bransch kan vara av väsentlig betydelse medan en motsvarande iakttagelse i ett annat bolag, verksamt i en annan bransch eller med annan storlek, kan vara uppenbart oväsentlig. Syftet med en vidare spridning av denna rapport är att underlätta för bolagen att utveckla och förbättra sin externa informationsgivning. Det är upp till det enskilda bolaget att bestämma om börsens iakttagelser även kan eller bör påverka bolagets finansiella rapporter om bolaget inte har varit med i årets undersökning.¹⁵

RESULTAT AV ÅRETS GRANSKNING

Den 12 december var 76 av årets 81 påbörjade granskningsärenden (se tabell på sidan 7) avslutade. Iakttagelser avseende de resterande fem kommer att ingå i nästa års slutrapport. De avslutade ärendena är fördelade på följande kategorier:

¹⁴ Activity Report on IFRS Enforcement 2010 (ESMA 2011/CRSC/80)

¹⁵ Börsen ska senast den 1 mars varje år offentliggöra en rapport om föregående års övervakning, som ska innehålla information om övervakningen och resultat av granskningarna (FFFS:2007 5 kap 18§)

	Kategori	Antal bolag
1	Utan anmärkning	36
2	Påpekande	30
3	Kritik	9
4	Disciplinnämnd	1
		76

En fördelning av börsens iakttagelser per standard finns på sida 12. I kategori 1 (utan anmärkning) ingår 13 bolag av de 15 bolag som följdes upp till följd av föregående års granskning. De övriga två avslutades med påpekanden. Börsen kan därmed konstatera att tidigare lämnade iakttagelser hade beaktats av bolagen.

Börsen har i sina slutbrev till flera bolag lämnat kommentarer avseende mindre väsentliga punkter i efterlevnaden av IFRS och lagar. Dessa kommentarer har främst karaktären av en påminnelse om bolagets löfte att komplettera eller förtydliga upplysningarna i kommande finansiella rapporter. Kapitlet *Övriga kommentarer* på sidan 19 ger en förteckning av de mest förekommande punkterna.

Vid påpekanden eller kritik har börsen begärt rättelse vid kommande rapporteringstillfälle. Bolagen har i de flesta fall åtagit sig att genomföra rättelsen.

Börsen har i några fall noterat ett större antal brister som påkallat påpekanden från börsen, främst i mindre bolag. I dessa fall har börsen avslutat ärendet utan vidare åtgärd men flaggat för att börsen, på grund av det stora antalet brister, kan komma att följa upp påpekandena i bolagets kommande rapportering. Börsen har i dessa fall även påpekat att ett stort antal påpekanden kan tyda på brister i såväl rutiner och system för informationsgivning. Uppföljningen av kommande rapportering kan därför komma att omfatta tillämpning av bestämmelsen 2.4.3 i börsens Regelverk för emittenter.

DISCIPLINÄRENDEN UNDER 2011

Börsen har överlämnat ett ärende till börsens Disciplinnämnd avseende HQ ABs val av värderingsmodell, tillämpning av Dag-1 resultat och avsaknad av avstämning mellan ingående och utgående balanser. Börsen konstaterade i ärendet att bolaget har tillämpat en värdering av derivatinstrument i enlighet med Nivå 3 även där det fanns observerbara marknadspriser. Detta är en avvikelse från IAS 39 punkt 48A. Vidare har bolaget redovisat skillnader mellan den teoretiska värderingen och transaktionspriserna (s.k. Dag-1 resultat) direkt i resultaträkningen, vilket inte är tillåtet vid användningen av Nivå 3 enligt IAS 39 punkterna VT 76 och 76A. Börsen anförde även att bolaget inte har lämnat de extra upplysningarna enligt IFRS 7 punkt 27B som följer med tillämpning av Nivå 3. Enligt Disciplinnämndens mening kan de överträdelser som HQ har gjort sig skyldigt till sammantagna inte anses vara av mindre allvarlig eller ursäktlig karaktär. Disciplinnämnden beslutade att ålägga HQ ett vite. För ytterligare information hänvisas till Disciplinnämndens beslut den 19 maj 2011 HQ AB (beslut 2011:1)¹⁶.

¹⁶ Beslutet finns på börsens hemsida
<http://www.nasdaqomx.com/listingcenter/europe/surveillance/surveillancepageengswel?contentId=36135>

KRITIKÄRENDEN UNDER 2011

Nio bolag har fått kritik under 2011. I dessa fall har börsen konstaterat brister i efterlevnaden av IFRS som är allvarliga eller avser för bolaget väsentliga poster. Vad som är väsentligt bedöms främst på grund av postens omfattning jämfört med bolagets balansomslutning, eget kapital och resultat. Sex av dessa bolag har också fått påpekanden.

Sex bolag har delgivits kritik för otillräckliga upplysningar om genomförda nedskrivningar samt otillräcklig information om nedskrivningstester (IAS 36). Goodwillposterna varierade från cirka hälften eller mer av det egna kapitalet till belopp som är högre eller betydligt högre än det egna kapitalet. För en beskrivning av börsens noteringar hänvisas till kapitlet *Noteringar per standard*.

Ett av dessa sex bolag har även fått kritik för tillämpning av IAS 17 i samband med en sale och lease-back transaktion. Bolaget har redovisat reavinsten direkt i resultatet i enlighet med IAS 17 punkt 62 eftersom leaseback betraktats som ett operationellt leasingavtal. Med hänsyn till reavinstens belopp i förhållande till bolagets resultat och den speciella karaktären av en sale and leaseback-transaktion begärde börsen att få del av det underliggande avtalet. Bolagets bedömning baserades bland annat på att nyvärdet av de framtida leasebetalningarna uppgick till närmare 90 procent av tillgångarnas verkliga värde. Börsen noterar att IFRS i punkt 10d talar om att nuvärdet uppgår till i allt väsentligt tillgångens verkliga värde. Någon kvantitativ gräns finns dock inte i IFRS. Det är dock inte ovanligt att 90 procent hanteras som gränsvärde, baserat på motsvarande tillämpning i US GAAP. Det bör emellertid då även beaktas att reavinster på en sale and leaseback-transaktion som avser en fastighet, enligt US GAAP ska redovisas under avtalsperioden, d.v.s. på samma sätt som en finansiell leasing i enlighet IAS 17 punkt 59. Börsen har noterat att en sale and leaseback-transaktion medför särskild upplysningsplikt enligt IAS 17 punkterna 65 och 66 samt IAS 1. Bolaget har delgivits kritik för att uppgift om bolagets viktiga bedömning om hur klassificeringen av leasingavtal har skett saknades i årsredovisningens redovisningsprinciper. Upplysning om hur denna klassificering har tillämpats i det enskilda fallet saknades i årsredovisningen vilket strider med IAS punkt 123.

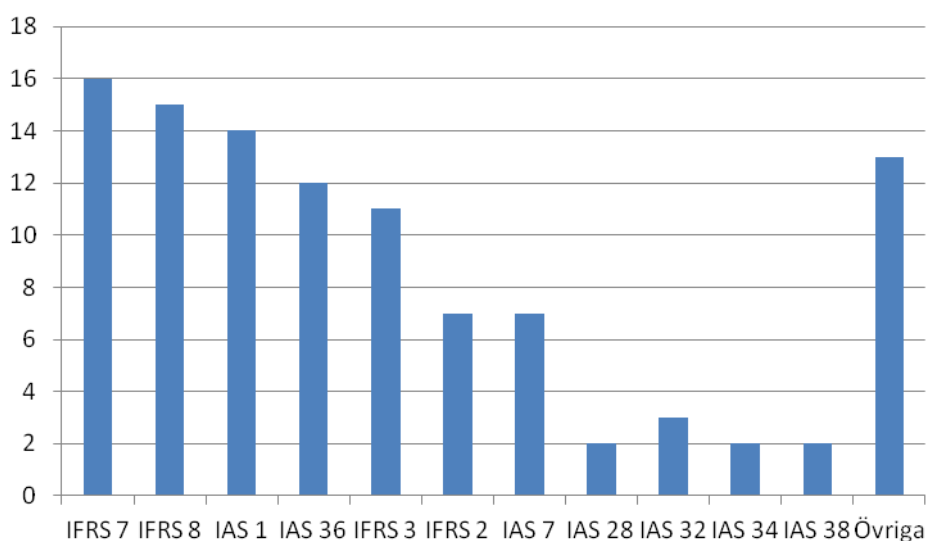
Två bolag har delgivits kritik för redovisning av preferensaktier som eget kapitalinstrument. IAS 32 punkt 11 definierar vad som är en skuld. Punkt 19 klargör att företag ska ha en ovillkorad rättighet att undgå betalning för att instrumentet ska kunna redovisas som eget kapital. I båda ärendena ledde en sammantagen bedömning av preferensaktiernas villkor och bestämmelser i respektive bolagsordning till slutsatsen att bolagen inte hade en ovillkorad rättighet att undgå att erlägga ersättning och att preferensaktierna därmed uppfyllde definitionen av en finansiell skuld. Efter börsens kritik har båda bolagen anpassat sina respektive bolagsordningar så att preferensaktierna kan redovisas som eget kapital.

Det nionde bolaget har delgivits kritik för utformning av resultaträkningen, där orealiserade värdeförändringar i förvaltningsfastigheter har redovisats efter subtotal, Rörelseresultat. Som framgår av ett publicerat beslut från EECS, *11th Extract*, beslut EECS/0211-08, är detta inte förenligt med IAS 1, baserat på IASB:s övervägande i Basis of Conclusions on IAS Presentation of Financial Statements, punkt 56, *"items of an operating nature were excluded from the results of operating activities, even if that had been industry practice"*. Av samma skäl delgav börsen ett annat bolag kritik vid förra årets undersökning. Båda bolagen har anpassat sin presentation av resultaträkningen.

PÅPEKANDEN

Trettio bolag har delgivits påpekande. Därtill har sex av de bolag som har delgivits kritik även delgivits påpekanden på andra områden än de som kritiken berör. Flera bolag har delgivits påpekanden på flera punkter vilket gör att årets granskning har resulterat i 104 påpekanden. Som framgår från grafiken nedan är IFRS 7, *Finansiella instrument: upplysningar*, den standard som mest frekvent har lett till påpekanden.

Av grafiken nedan framgår fördelningen per standard. En beskrivning av börsens viktigaste iakttagelser ges i det efterföljande kapitlet *Noteringar per standard*. Gruppen *Övriga* avser enskilda påpekanden som fördelats på 13 standarder. De relevanta punkterna är med i kapitlet *Övriga kommentarer*.

NOTERINGAR PER STANDARD

IFRS 7 Finansiella instrument: upplysningar

Syftet med IFRS 7 är att företag genom upplysningar i sina finansiella rapporter gör det möjligt för användare att bedöma (a) det finansiella instrumentets betydelse för företagets finansiella ställning och resultat, och (b) karaktären och omfattningen av det finansiella instrumentets risker som företaget är exponerat för under perioden och på balansdagen samt hur företaget hanterar dessa risker (punkt 1). Dessa upplysningar ska fokusera på risker som normalt innefattar, men inte är begränsade till, kreditrisk, likviditetsrisk och marknadsrisk (punkt 32). Enligt punkt 34a ska sammanfattande kvantitativa uppgifter lämnas baserad på den information som internt rapporteras till nyckelpersoner i ledande ställning inom bolaget. Upplysningskravet är principbaserat och därmed inte särskilt specifikt. Hur mycket information som ska lämnas för att uppnå syftet med IFRS 7 är därför företagsspecifikt vilket börsen har beaktat i sin i granskning. Följande generella noteringar har dock gjorts.

Avseende kreditrisk saknas ofta följande information:

- det belopp som bäst motsvarar den maximala kreditriskexponeringen (för varje klass av finansiellt instrument (punkt 36a).
- information om kreditkvaliteten på finansiella tillgångar som varken har förfallit eller är nedskrivningsbara (punkt 36c).

- uppgifter om hur länge de finansiella tillgångarna är förfallna, men inte nedskrivningsbara (punkt 37a).
- en analys av finansiella tillgångar som individuellt är bestämda såsom nedskrivningsbara samt de faktorer som beaktas för att bestämma nedskrivningen (punkt 37b).

Som en del av upplysningen om likviditetsrisk ska (separata) löptidsanalyser lämnas för finansiella skulder som är derivat och för finansiella skulder som inte är derivat (punkt 39a och b).

Löptidsanalyserna bygger ofta på längre perioder med en indelning på mindre än 1, 1-5 och mer än 5 år enligt äldre praxis. Vägledningen till IFRS 7 ger ett exempel med kortare tidsperiod (inom en ettårshorisont), se punkt B11, vilket är mer lämpligt ifall bolaget har kortfristig upplåning.

Perioden 1-5 år eller motsvarande indelning kan vara svårbedömd och är genom det stora tidsspannet inte informativ. Med hänsyn till krav i punkt 34a (baserat på intern information) borde ofta mer relevant information vara tillgänglig.

Upplysningskravet om löptidsanalyser avser avtalade odiskonterade kassaflöden (Bilaga B punkt B11D), vilket innebär att både amortering och ränta ska räknas in. Trots börsens påpekanden vid föregående års rapport har flera bolag inte tagit hänsyn till avtalade räntebetalningar eftersom totalbeloppet är lika med det belopp som redovisats i balansräkningen.

Bolagets hantering av likviditetsrisk ska beskrivas (punkt 39c) och kan i vissa fall föranleda att information om lånevillkor (covenanter) behöver lämnas (Appendix B11Ff). Flera bolag som har lämnat sådan information har begränsat den till en hänvisning till sedvanliga villkor eller så nämns endast enstaka villkor. Som framgår av EECS beslut EECS/0211-09¹⁷ ska mer detaljerad information lämnas om ett företag är nära att överträda lånevillkoren.

Enligt punkt 40a krävs en känslighetsanalys för varje typ av marknadsrisk. Börsen har noterat att sådan saknas för en eller flera av riskerna (exempelvis anges känsligheten för ränteändring ej för valutaändringar).

Ett antal bolag har placerat beskrivningen av sina finansiella risker i förvaltningsberättelsen eller på annat ställe utanför de finansiella rapporterna. Utan hänvisning till denna beskrivning uppfyller bolaget inte kraven i IFRS 7 (se punkt B6 sista mening). Notera även att de kvalitativa upplysningarna framöver ska lämnas i samband med kvantitativa upplysningar enligt ett ändringsförslag som trädde ikraft den 1 januari 2011 (IFRS 7 punkt 32A).

IFRS 8 Rörelsesegment

Enligt punkt 16 ska information om annan affärsverksamhet samt om rörelsesegment för vilka information inte ska lämnas sammanföras i en separat kategori, "*övriga segment*". Denna kategori ska vara åtskild från övriga avstämningsposter. Börsen har noterat att flera bolag sammanfogar eliminerings- eller avstämningar med övriga segment.

Enligt punkt 23 ska ett företag redovisa ett resultatmått för varje segment för vilket information ska lämnas. I något fall har ett odefinierat bolagsspecifikt resultatmått använts (annat än EBIT eller övriga allmänt gångbara begrepp). Börsen upprepar fjolårets uppmaning att tydliggöra vilket resultatmått bolag använder i sin segmentrapportering. Detta underlättar även avstämning mellan resultat för alla segment och bolagets resultat före skatt (punkt 28).

¹⁷ 11th Extract from the EECS's Database of Enforcement Decisions

Även i år har börserna noterat att flera bolag saknar upplysningar om intäkter från externa kunder för varje produkt och tjänst, eller varje grupp av likartade produkter och tjänster (punkt 32). Information får utlämnas om den saknas och kostnaden för att ta fram den skulle bli orimlig. Inga av de berörda bolagen har dock lämnat upplysning om detta faktum, vilket standarden kräver.

Ett antal bolag har inte redovisat geografisk information om intäkter från externa kunder i överensstämmelse med punkt 33a. Ofta saknas även information om på vilken grund intäkter från externa kunder är hänförliga till enskilda länder. Motsvarande brist förekommer för den geografiska informationen om anläggningstillgångar (punkt 33b).

Punkt 34 kräver att företag lämnar information om i vilken mån det har större kunder. I så fall ska vissa upplysningar lämnas. Börserna har noterat att många bolag anger att det inte finns större kunder, även om det inte finns sådant krav i IFRS 8.

ESMA rapport

ESMA har den 9 november 2011 publicerat en rapport¹⁸ om tillsynsmyndigheternas erfarenheter kring införandet av IFRS 8. Rapporten innehåller även förslag till förbättringar av standarden, vilka ESMA redan i april 2011 skickade till IASB. ESMA:s förslag avser två punkter: definiering av begreppet högsta verkställande beslutsfattare (punkt 7) samt upplysningar om sammanslagningar (punkt 12). Enligt ESMA:s erfarenhet definieras den högsta verkställande beslutsfattare på en för hög nivå, med resultat att antalet rapporterbara segment minskas. IASB har i sitt möte den 15 november 2011 beslutat att inte genomföra några ändringar, eftersom de anser att punkt 9 i IFRS 8 tillräckligt tydligt anger att det handlar om operationella beslut. Möjligtvis kommer punkten dock att tas upp när IASB genomfört sin *"post implementation review"* av standarden. ESMA:s begäran om förtydligande av hur företag har sammanslagit segment kommer dock att tas in i det kommande (årliga) ändringsförslaget genom ändring i punkt 22.

IAS 1 Utformning av finansiella rapporter

IAS 1 punkterna 117 till 124 behandlar upplysning om redovisningsprinciper. Börserna upprepar att dessa upplysningar i många fall bör vara mer bolagsspecifika, särskilt vad gäller intäktsredovisning, finansiella instrument och rörelsesegment.

IAS 1 punkterna 125 och 129 kräver att företag ska lämna upplysningar om de antaganden som bolaget gör om framtiden och andra viktiga källor till osäkerheter i uppskattningarna som innebär en betydande risk för en väsentlig justering av de redovisade värdena för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår. Börserna har även vid årets undersökning noterat att dessa upplysningar ofta är allmänt hållna och ibland endast upprepar det faktum att uppskattningar görs. Förutom uppgifter om belopp och karaktär saknas ofta information om redovisade värdenas känslighet för metoder, antaganden och uppskattningar som beräkningen av dessa värden bygger på, inklusive anledningarna till känsligheten (punkt 129b). Därtill saknas ibland en förklaring till ändringar som gjorts av tidigare antaganden (punkt 129d).

IAS 1 lämnar en viss frihet hur de finansiella rapporterna kan utformas (se punkterna 82-87). Några av börsernas iakttagelser avser bl.a. placering av andel av totalresultat i intresseföretag (rörelse eller ej) samt redovisning av aktiverat arbete för egen räkning (FoU). Med hänsyn till krav i IAS 1 punkt 122 kan bolagets val lämpligtvis förklaras under redovisningsprinciper.

¹⁸ Report Review of European enforcers on the implementation of IFRS 8 – Operating Segments (ESMA/2011/372)

Enligt IAS 1 punkterna 102 till 104 kan företag välja att presentera sin resultaträkning med antingen kostnadsslags- eller funktionsindelning. Börsen har noterat att några bolag använder sig av en blandning av dessa indelningar med separata rader, vilket kan medföra att det presenterade bruttoresultatet påverkas. Vidare saknas det vid funktionsindeldad resultaträkning information per kostnadsslag (punkt 104). Börsen noterar att texten i punkt 104 anger att kostnader för avskrivningar och personalkostnader ingår i denna information men att det inte finns någon begränsning till just dessa. Upplysningar om kostnadernas karaktär bör därför omfatta den totala skillnaden mellan nettoomsättningen och rörelseresultatet.

IAS 1 punkt 38 ställer krav på jämförande information. Börsen har noterat att jämförande information ofta saknas i samband med information om nedskrivningstest.

IAS 1 punkt 134 innebär att bolaget ska lämna upplysningar som hjälper läsaren av dess finansiella rapporter att bedöma bolagets mål, riktlinjer och processer för hantering av kapital. Börsen har noterat att beskrivningen av kapitalhanteringen kan förbättras i flera fall. Punkt 135a kräver att företag lämnar kvalitativ information om mål och måluppfyllelse, punkt 135b kräver kvantitativa uppgifter och punkt 135c kräver information om förändringar. Börsen noterar att information om måluppfyllelse samt förklaring av förändringar från föregående period ofta saknas.

IAS 36 Nedskrivningar

Börsen har kritiserat sex bolag för otillräckliga upplysningar om genomförda nedskrivningar samt otillräcklig information om nedskrivningstester. Andra bolag, där goodwillen är av mindre storlek eller där endast en del av upplysningarna saknas har delgivits påpekanden.

Enligt punkt 134 ska upplysningar lämnas per kassagenererande enhet eller grupper av enheter för vilken det redovisade värdet är betydande. Börsen har noterat att många bolag presenterar information för de rapporterade segmenten. Enligt punkt 80b får en grupp av enheter dock inte vara större än ett rörelsesegment enligt definition i IFRS 8 före sammanslagning.

Information som ska lämnas avseende nedskrivningstester beskrivs i IAS 36 punkt 134 samt IAS 1 punkt 129 avseende de bedömningar och uppskattningar som företagsledningen har gjort. I de flesta fall baseras återvinningsvärdet på nyttjandevärdet, grundat på kassaflödesprognoser. IAS 36 punkt 134d kräver då följande upplysningar:

(i) en beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sina kassaflödesprognoser för den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna. Viktiga antaganden är sådana antaganden för vilka enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde är mest känsligt.

(ii) en beskrivning av företagsledningens metod för att fastställa det värde eller de värden som innefattas i varje viktigt antagande, huruvida det värdet eller de värdena återspeglar tidigare erfarenheter eller, i tillämpliga fall, är i överensstämmelse med externa informationskällor, och, om så inte är fallet, hur och varför de skiljer sig från tidigare erfarenheter eller externa informationskällor.

(iii) den period över vilken företagsledningen har prognostiserat kassaflöden baserat på finansiella budgetar/prognoser som fastställts av bolagsledningen och när en period som är längre än fem år används för en kassagenererande enhet (grupp av enheter), en förklaring till varför den längre perioden är motiverad.

(iv) den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognoser bortom den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna, och motivet till att använda en tillväxttakt som överstiger den långfristiga tillväxttakten för de produkter, branscher eller land eller länder i vilket bolaget är verksamt, eller för den marknad för vilken enheten (gruppen av enheter) är avsedd.

(v) den diskonterings-sats eller de diskonterings-satser som tillämpas på kassaflödesprognoserna.

Börsen noterar att många bolag endast upplyser om diskonterings-satsen och den långsiktiga tillväxttakten. En beskrivning av de antaganden som har hanterats för de kassaflödesprognoser som täcks av de senast gjorda budgetarna (punkt (i) ovan) saknas. Likaså finns det ofta ingen information om hur värdet för dessa antaganden (se punkt (ii) ovan) har fastställts. Flera bolag saknar jämförelseinformation, vilket är ett krav i IAS 1 punkt 38.

Enligt IAS 36 punkt 55 ska diskonterings-satsen anges före skatt. Börsen har noterat att det fortfarande finns bolag (cirka en tredjedel) som inte anger om diskonterings-satsen är före eller efter skatt. I ett antal fall saknas helt uppgifter om den hanterade diskonterings-satsen, vilket strider mot punkt (v) ovan.

Punkt 134f kräver upplysningar om en rimlig möjlig förändring i ett viktigt antagande skulle innebära att enhetens redovisade värde skulle överstiga dess återvinningsvärde. I dess fall krävs upplysningar om bl.a. det belopp med vilket återvinningsvärdet överstiger det redovisade värdet (headroom), det värde som är tilldelat det viktiga antagandet samt det belopp med vilket värdet för det viktiga antagandet måste ändras för att återvinningsvärdet ska motsvara enhetens redovisade värde. I fall att en sådan förändring kan uppträda under nästkommande räkenskapsår finns ett motsvarande upplysningskrav (IAS 1 punkt 129).

Punkt 96 i standarden kräver att nedskrivningsbehovet ska prövas årligen och innan det aktuella räkenskapsåret löpt ut för förvärv som har gjorts under året. Även om börsen har viss förståelse för att detta kan vara svårt om förvärvet görs strax innan årsskiftet, är punkt 96 tydlig med att nedskrivningsbehovet ska prövas. Detta ha kommunicerats i ett fall.

Om vissa villkor är uppfyllda kan de senast gjorda beräkningarna användas i enlighet med punkt 99. Punkt 136 i standarden klargör att i dessa fall ska upplysningarna för beräkningar enligt punkterna 134 och 135 lämnas. Börsen har uppmärksammat att sådana upplysningar saknas i ett fall.

I ett fall har börsen noterat att nedskrivningsbehovet har testats utifrån verkligt värde minus försäljningskostnader i enlighet med punkt 134e. Bolaget har dock inte lämnat de upplysningar som krävs när beräkningen baseras på diskonterade kassaflödesprognoser.

Börsen har i ett antal fall begärt att bolag överlämnar de bakomliggande kassaflödesberäkningarna och styrelsematerialet för att kunna bedöma bolagets redovisning av nedskrivningstest, särskilt i fall där nedskrivningar har redovisats i delårsrapporter 2011 utan att några indikationer i enlighet med punkterna 134f eller IAS 1 punkt 129 fanns i årsredovisningen för 2010. I några fall har börsen påpekat att mer information ska lämnas för att undvika att den i årsredovisningen lämnade informationen kan tolkas fel.

Börsen hänvisar till de exempel som finns hos de större revisionsbyråerna om hur upplysningskrav kring nedskrivningstest kan utformas samt till exempel 9 i *Implementation Guidance to IAS 36*. Det kan noteras att punkt 137 i IAS 36 hänvisar till det sistnämnda exemplet.

Börsen kommer även i fortsättningen att granska tillämpningen av IAS 36 för bolag med stora goodwillbelopp.

IFRS 3 Rörelseförvärv

Ändringar i IFRS 3 samt i IAS 27 har fått sin första tillämpning i årsredovisningarna 2010. I något fall har bolaget inte anpassat sina redovisningsprinciper. Anpassningen är viktig, särskild med hänsyn till att bolaget för varje förvärv för sig kan välja hur innehav utan bestämmande inflytande (minoritetsintresse), och därmed goodwill, värderas.

Börsen har noterat att bolagens beskrivning av anledningen till förvärvet och av de faktorer som utgör goodwill (Bilaga B punkterna B64 d och e) även i år är allmänt hållna och därmed saknar informationsvärde. I något fall var det oklart när förvärvet genomfördes (punkt 8 och 9).

För avtal som gäller villkorad köpeskilling ska bolagen förutom belopp även lämna vissa upplysningar. Beskrivningen av överenskommelse och grund för fastställandet av betalningsbeloppet (Bilaga B punkt B64g(ii)) saknas ofta. Punkt B64g(iii) kräver en uppskattning av intervallet med möjliga utfall (odiskonterade). Även denna upplysning saknas i några fall, utan att anledningen till detta framgår.

Börsen har noterat att följande av de övriga upplysningskraven i Bilaga B punkt B64 i flera fall saknas:

- information om aktiernas verkliga värde och hur detta har beräknats vid betalning av köpeskilling med aktier (B64f),
- förvärvsrelaterade kostnader och i vilken post de redovisas (B64m),
- redogörelse för anledning till negativ goodwill (B64n), och
- information om förvärvets effekter på intäkter och resultat (B64q).

Punkt B67 i Bilaga B kräver vissa upplysningar i fall att den första redovisningen av ett rörelseförvärv är ofullständig. Börsen har noterat att flera bolag har utelämnat en eller flera av dessa upplysningar. Många bolag verkar dessutom betrakta förvärvskalkylen som preliminär under hela värderingsperioden (tolvmånadersperiod) vilket inte stämmer överens med punkt 45 (näst sista meningen). Upplysningar om ändringar i förvärvskalkylen (punkt 49) saknas ofta i delårsrapporten, IAS 34 punkt 16.

Börsen har noterat att flera bolag redovisar förvärvade tillgångar uppdelade i anskaffningskostnad och ackumulerade avskrivningar. Denna bruttoredovisning är felaktig eftersom det verkliga värdet på tillgången utgör anskaffningsvärdet vid rörelseförvärv.

IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar

IFRS 2 behandlar hur de finansiella rapporterna ska utformas med avseende på aktierelaterade ersättningar. Standarden behandlar både värdering och upplysning.

Börsen har noterat att ett antal bolag anser att IFRS 2 inte är tillämplig på deras incitamentsprogram eftersom optioner eller konvertibler har getts ut på marknadsmässiga villkor. Andra bolag har i sina redovisningsprinciper angivit att incitamentsprogrammen redovisas i enlighet med IFRS 2. I bägge fallen har bolagen inte lämnat, helt eller delvis, de upplysningar som standarden kräver i punkterna 44 till 52.

Börsen har i ett antal av dessa fall noterat att intjäningsvillkor föreligger exempelvis genom att instrumentet återköps av bolaget vid upphörandet av anställningen eller att aktier endast kan tecknas om den berättigade är fortsatt anställd i bolaget. Sådana villkor är intjäningsvillkor vilket gör att incitamentsprogrammet är enligt definitionen i IFRS 2 inom standardens tillämpningsområde.

Vid några bolag har börsen noterat att de anställda får en subvention för de kostnader som de anställda ska betala för att teckna optionerna. Sådan subvention medför att optionspriset inte är på marknadsmässiga villkor.

Börsen har generellt noterat att beskrivningen av incitamentsprogram borde kunna förtydligas. Punkt 45a i standarden anger vilka krav som ställs på beskrivningen.

Information som ofta saknas är om antalet optioner och vägt genomsnittligt lösenpris (punkt 45) samt information om antaganden vid beräkningen av verkligt värde som indata i värderingsmodellen som är ett krav enligt punkt 47.

IAS 7 Rapport över kassaflöden

Ett antal bolag har erhållit påpekanden rörande sin rapportering av kassaflöden. Börsen har noterat att några bolag redovisar poster som inte har medfört in- eller utbetalningar i sin kassaflödesanalys, t.ex. i samband med anskaffningar genom finansiell leasing och apportionering (punkt 44).

I ett antal fall har bolag redovisat förändringar i anläggningstillgångar eller skulder som ett nettobelopp. Punkterna 16a och b samt 17c och d kräver särredovisning av in- och utbetalningar hänförlig till respektive investerings- och finansieringsverksamheter. Undantaget i punkt 22 är inte tillämpligt för dessa poster.

I ett fall har börsen noterat att bolag har redovisat likvida medel som inkluderar spärrade medel och likvida medel som kortfristigt och utan sanktion inte är tillgängliga. Redovisningen uppfyller därmed inte kraven i punkterna 6 och 7.

IAS 28 Innehav i intresseföretag

Börsen har noterat att ett bolag inte tydligt har motiverat varför bolagets innehav av kapital och röster mellan 17 och drygt 70 procent redovisas som innehav i intresseföretag i enlighet med bestämmelserna i IAS 28 punkt 37c samt IAS 27 punkt 41b. Bolaget har förtydligat sin motivering i den kompletterande informationen som börsen efterfrågat. Sådan information ska dock lämnas i årsredovisningen. Ärendet är ett exempel av typfall där företag ska upplysa om de överväganden som görs vid tillämpning av redovisningsprinciper i enlighet med IAS 1 punkt 123.

Börsen noterade samtidigt att samma bolag har redovisat sitt innehav i ett av intresseföretagen enligt kapitalandelsmetoden, utan att denna metod beskrivs i bolagets redovisningsprinciper.

IAS 32 Finansiella instrument: klassificering

I ett fall har börsen påpekat att det saknas uppgifter om beloppet för emissionskostnader som redovisats som en avdragspost från eget kapital (punkt 39). Bolaget anförde, i det aktuella fallet, att dessa kostnader framgår eftersom emissionen redovisas netto på ett ställe och brutto på ett annat. Börsen ansåg dock att sådana alternativa upplysningar inte kan utjämna upplysningsbrister i årsredovisningen.

Ett bolag har lämnat upplysningar om avtal som innehåller olika slag av put- och calloptioner på aktier som innehas av bolagets minoritetsaktieägare. Upplysningarna omfattar inte kvantitativ information, vilket är i strid med uppfattningen hos IASB att putoptioner uppfyller definitionen av skuld enligt IAS 32. Med hänsyn till att redovisningen av sådana optioner är föremål för behandling inom IASB och IFRS IC har börsen begränsat kommentaren till ett påpekande med hänvisning till brister i upplysningarna.

IAS 34 Delårsrapportering

Vid ett rörelseförvärv under delårsperioden kräver punkt 16i att företagen ska lämna de upplysningar som erfordras enligt IFRS 3 *Rörelseförvärv*. Informationen saknades helt i ett fall. I andra fall har börsen noterat att en del av upplysningarna saknas eftersom förvärvskalkylen ansetts vara preliminär (se börsens kommentar under IFRS 3 ovan).

Börser har i ett annat fall noterat att resultatet under delårsperioden påverkats av stora ändringar av uppskattningar och bedömningar under tidigare räkenskapsår. I delårsrapporten saknades, i enlighet med punkt 16d, förklaringar som gör att posterna kan förstås. Bolaget har efter börsens påpekande lämnat förbättrad information i nästföljande delårsrapport.

IAS 38 Immateriella tillgångar

Enligt IAS 38 ska ett företag bedöma huruvida en immateriell tillgångs nyttjandeperiod är bestämbar eller obestämbar (punkt 88). Börser har noterat att två bolag inte har redovisat de faktorer som stödjer bedömningen att nyttjandeperioden är obestämd i enlighet med krav i punkt 122a.

ÖVRIGA KOMMENTARER

Börser har formulerat en del av sina iakttagelser som övriga kommentarer. Dessa avser avvikelser från IFRS som, i det enskilda fallet, är ett påpekande av mindre vikt och där respektive bolag har åtagit sig att ändra eller komplettera upplysningarna i kommande finansiella rapporter. I några fall avser avvikelserna samma områden som redan har tagits upp särskilt i kapitlet *Noteringar per standard*. Dessa upprepas därför inte här. I nedanstående förteckning ingår även de 13 standarder där endast ett bolag har delgivits ett påpekande. Börser anger nedan i någon förkortad form de relevanta delarna av IFRS-bestämmelserna som avvikelserna och kommentarerna avser. Sammantaget anser börser att noteringarna i kapitlet *Noteringar per standard* och nedanstående förteckning kan vara ett bra underlag för noterade bolag som vill kvalitetssäkra sina finansiella rapporter.

IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar

En beskrivning av regleringsmetod (exempelvis med kontanter eller eget kapital) (punkt 45a och 34).

IFRS 3 Rörelseförvärv

Upplysningar om förändringar i det verkliga värdet för villkorad av köpeskilling som inte är justeringar under värderingsperioden, enligt uppdelningen i punkt 58.

Upplysningar om förvärvade fordrings värde, avtalade fordringar brutto och den bästa uppskattningen per förvärvstidpunkten för de avtalade kassaflödena som inte väntas bli uppburna (B64h).

Det verkliga värdet per förvärvstidpunkten på förvärvarens innehav av eget kapitalandelar och beloppet för redovisad vinst eller förlust till följd av omvärdering till verkligt värde av ett rörelseförvärv som genomförs i flera steg (punkt B64p).

IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

Särskilda upplysningar om alla ackumulerade intäkter och kostnader, som redovisats i övrigt totalresultat och är hänförliga till en anläggningstillgång (eller avyttringsgrupp) som är klassificerad som att den innehas för försäljning (punkt 38).

Ett företag ska ej omklassificera i sin rapport över finansiell ställning för tidigare perioder (punkt 40).

IFRS 7 Finansiella instrument: upplysningar

Företaget ska lämna sådana upplysningar som möjliggör avstämning mot posterna i rapporten över företagets finansiella ställning (punkt 6).

De redovisade värdena för var och en av följande kategorier (a-f), enligt definitionen i IAS 39, ska anges i rapporten över företagets finansiella ställning eller i not (punkt 8).

Ett företag ska lämna upplysning om följande intäktsposter, kostnadsposter, vinster eller förluster antingen i rapporten över totalresultat eller i not för nettovinster eller nettoförluster på

- (i) finansiella tillgångar eller finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet,
- (ii) finansiella tillgångar som kan säljas,
- (iii) investeringar som hålls till förfall,
- (iv) lånefordringar och kundfordringar, och
- (v) finansiella skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde (punkt 20a).

Ett företag ska för varje klass av finansiella instrument upplysa om de metoder och, om en värderingsteknik använts, de antaganden som använts för att bestämma det verkliga värdet för varje klass av finansiella tillgångar eller finansiella skulder (punkt 27). Börsen noterar även att vissa bolag ofta anger att redovisat värde är en god approximation av det verkliga värdet även om det gäller långfristiga instrument (jmf punkt 29a).

De upplysningar som krävs enligt punkterna 31–42 ska antingen lämnas i de finansiella rapporterna eller införlivas genom hänvisning till andra rapporter, exempelvis ledningens kommentarer eller riskrapportering, som finns tillgängliga för användarna av de finansiella rapporterna på samma villkor och vid samma tidpunkt. Utan den information som införlivas genom hänvisning är de finansiella rapporterna ofullständiga (punkt B6).

IFRS 8 Rörelsesegment

Ett företag ska göra avstämningar mellan den sammanlagda värderingen av resultatet för det segment för vilket information ska lämnas och företagets resultat före skattekostnader (skatteintäkter) och avvecklade verksamheter (punkt 28a).

IAS 1 Utformning av finansiella rapporter

Förutom när IFRS tillåter eller kräver annat ska ett företag lämna jämförande information för den föregående perioden avseende alla redovisade belopp i den aktuella periodens finansiella rapporter. Ett företag ska lämna jämförande information i de kommenterande och beskrivande avsnitten när det är av betydelse för förståelsen av den aktuella periodens finansiella rapporter (punkt 38). Börsen noterar att jämförande information ofta saknas i noten om nedskrivning och ersättningar till ledningen m.m.

Rapporten över finansiell ställning ska visa uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar (punkt 54o).

Användandet av olika värderingsgrunder för olika slags tillgångar tyder på att de har olika karaktär eller funktion och att ett företag därför ska redovisa dem som separata poster (punkt 59).

Ett företag ska upplysa om det belopp som väntas bli återvunnet eller reglerat efter mer än tolv månader för varje tillgångs- eller skuldpost som kombinerar belopp som väntas bli återvunna eller reglerade inte mer än på tolv månader efter rapportperioden, och mer än tolv månader efter rapportperioden (punkt 61).

Ett företag ska redovisa en rapport över förändringar i eget kapital som ska innehålla, för varje komponent i eget kapital, en avstämning mellan det redovisade värdet vid periodens början och slut med separata upplysningar om förändringar beroende på

- (i) resultat,
- (ii) varje post i övrigt totalresultat och
- (iii) transaktioner med ägare (punkt 106d).

IAS 7 Rapport över kassaflöden

Kassaflödet från in- och utbetalningar avseende räntor och utdelningar ska särredovisas. Varje post ska klassificeras på ett konsekvent sätt från period till period och hänföras till den löpande verksamheten, investeringsverksamheten eller finansieringsverksamheten (punkt 31).

IAS 12 Inkomstskatter

Separat upplysning ska lämnas om belopp avseende avdragsgilla temporära skillnader, underskottsavdrag och andra framtida skatteavdrag som inte motsvaras av redovisade uppskjutna skattefordringar i rapporten över finansiell ställning. I de fall posterna har fastställda förfallotidpunkter ska dessa anges (punkt 81e).

För varje slag av temporär skillnad samt för varje slag av underskottsavdrag och andra framtida skatteavdrag anges

- (i) uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder som redovisats i rapporten över finansiell ställning under varje period som avses,
- (ii) uppskjutna skatteintäkter eller skattekostnader som redovisas i resultatet, om detta ej tydligt framgår av förändringarna i balansposterna (punkt 81g).

IAS 16 Materiella anläggningstillgångar

Om materiella anläggningstillgångar är redovisade till omvärderade belopp ska information lämnas om de metoder och de betydande antaganden som använts för att uppskatta det verkliga värdet (punkt 77c).

IAS 17 Leasingavtal

Leasetagare ska, utöver att uppfylla kraven i IFRS 7, lämna upplysningar om summan av periodens kostnadsförda leasingavgifter med särskild uppgift om minimileaseavgifter, variabla avgifter samt leasingintäkter avseende objekt som vidareuthyrts (punkt 35c).

IAS 18 Intäkter

Ett företag ska lämna upplysningar om de principer som tillämpats för intäktsredovisning av tjänsteuppdrag (punkt 35a).

IAS 19 Ersättningar till anställda

Ett företag ska, avseende förmånsbestämda planer, lämna upplysningar om företagets redovisningsprinciper för aktuella vinster och förluster (punkt 120Aa) och de viktigaste aktuariella antaganden som använts vid rapportperiodens slut. (punkt 120An)

IAS 21 Effekterna av ändrade valutakurser

Ett företag ska lämna upplysningar om storleken på de valutadifferenser som redovisas i resultatet (punkt 52a).

IAS 23 Låneutgifter

Ett företag ska lämna upplysning om den räntesats som använts för att fastställa beloppet för de låneutgifter som kan aktiveras (punkt 26b).

IAS 31 Andelar i joint ventures

Ett företag ska separat från andra poster lämna en del upplysningar för joint ventures enligt punkterna 54-56.

IAS 32 Finansiella instrument: klassificering

Emittenten av ett finansiellt instrument som inte är ett derivat ska utvärdera det finansiella instrumentets villkor för att fastställa huruvida det innehåller både en skuld- och en egetkapitaldel. Sådana delar ska klassificeras var för sig som finansiella skulder, finansiella tillgångar eller egetkapitalinstrument enligt punkt 15 (punkt 28).

IAS 33 Resultat per aktie

Ett företag ska lämna upplysningar om det vägda genomsnittliga antalet stamaktier som använts vid beräkningen av resultat per aktie för och efter utspädning (punkt 70b).

IAS 36 Nedskrivningar

Framtida kassaflöden ska uppskattas med utgångspunkt från tillgången i befintligt skick. Uppskattningen av framtida kassaflöden ska inte omfatta uppskattade betalningar hänförliga till en framtida omstrukturering som företaget ännu inte är förpliktigad att genomföra (punkt 44a). Ett

företag ska lämna upplysningar för varje väsentlig nedskrivning som redovisats eller återförts under perioden för en enskild tillgång, inklusive goodwill, eller en kassagenererande enhet (punkt 130 a)-g)).

IAS 37 Avsättningar

Ett företag ska för varje avsättningslag lämna upplysning om osäkerheterna kring beloppet eller om tidpunkten för dessa utflöden. Där det är nödvändigt för att ge tillräcklig information, ska ett företag upplysa om de betydelsefulla antagandena som gjorts om sådana framtida händelser som behandlas i punkt 48 (punkt 85b).

Årsredovisningslagen

I ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige, ska förvaltningsberättelsen även innehålla styrelsens förslag till riktlinjer att gälla för tiden från nästa årsstämma (6 kap. 1a§ st. 2).

I ett aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad ska i förvaltningsberättelsen även lämnas upplysningar om begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller bolagsordning (6 kap. 2a§ st. 2).

Lagen om värdepappersmarknaden

Enligt Lagen om värdepappersmarknaden 16 kap. 9§ ska titel anges för samtliga personer som skriver under årsredovisningen. Börsen har noterat att titlar i vissa fall saknas.

KONTAKTUPPGIFTER

Kontaktuppgifter till bolagsövervakningen

NASDAQ OMX Stockholm AB
Tullvaktsvägen 15
105 78 Stockholm
E-post: iss@nasdaqomx.com
Telefon +46 8 405 70 50

Publicering på börsens hemsida

Rapporten finns på börsens hemsida tillsammans med kritikärenden som publiceras i anonymiserat form:
http://nasdaqomx.com/listingcenter/nordicmarket/surveillance/stockholm/decisions_for_companies_financial_reporting/